

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 8ΗΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 1978

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΜΙΧΑΗΛ ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Πέτρος Χάρης, παρουσιάζων τὰ κάτωθι βιβλία, εἶπε τὰ ἑξῆς :

Κύριε Πρόεδρε,

Ὁ ὀγκώδης τόμος, ποὺ ἔχω τὴν τιμὴ νὰ παρουσιάσω, τὸ «Εἰκοσιένα», εἶναι μιὰ προσφορὰ στὸ Ἕθνος παλαιότερων καὶ σημερινῶν Ἀκαδημαϊκῶν καὶ μιὰ συμβολὴ τοῦ «Ἰδρυάτος Κώστα καὶ Ἑλένης Οὐράνη» στὴν ἐθνικὴ αὐτογνωσία, ποὺ ἡ σημασία της δὲν εἶναι δύσκολο νὰ ἐκτιμηθεῖ ἰδίως ὅταν τοποθετηθεῖ στὴν ἐποχὴ μας, ἐποχὴ ἀμφισβητήσεων κάθε εἵδους καὶ τῶν πρὸ αὐθαίρετων ἀνακατατάξεων ὅλων τῶν ἀξιῶν. Ὁ τόμος αὐτὸς τῶν 1.024 σελίδων εἶναι καὶ ἡ ἐκπλήρωση ἑνὸς χρέους, ποὺ ἄφησα νὰ διαφανεῖ μὲ τὸν προεδρικό μου λόγο τῆς 13ης Ἰανουαρίου 1977.

Τὴν ἐπομένη τοῦ πανηγυρισμοῦ τῆς 50ετίας τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ἐνόμισα ὅτι πρώτη ὑπηρεσία μου πρὸς τὸ Ἰδρυμα ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ συνεισφορὰ μου στὴν προβολὴ τῆς ἐργασίας τῶν Ἀκαδημαϊκῶν. Καὶ νομίζω ὅτι ἡ προβολὴ αὕτῃ γίνεται μὲ τὸν τόμο, ποὺ σᾶς παραδίδω σήμερα, κύριε Πρόεδρε.

Εἶναι μέγα τὸ θέμα τῶν πανηγυρικῶν λόγων ποὺ συγκέντρωσα καὶ ἐκπληκτικὸ τὸ μέγεθος τοῦ ἱστορικοῦ ὕλικου ποὺ προσφέρεται ἀπὸ ὑπεύθυνα πρόσωπα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιστήμης καὶ τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων. Πρὶν ἀπὸ τὴν ἵδρυση τῆς Ἀκαδημίας, ὁ Κωστῆς Παλαμᾶς ἔγραψε : «Τὸ Εἰκοσιένα. Ἔχουμε ὥς τὴν ὥρα τὴν ἱστορία του ; Φοβᾶμαι πὼς ὄχι. Τὴ μυθολογία του ; Φοβᾶμαι πὼς ναί». Κι ἀπὸ τότε ἔχουν γραφῇ πολλὰ καὶ σημαντικὰ γιὰ τὸ Εἰκοσιένα. Ὅμως τὸ «Εἰκοσιένα» τοῦ «Ἰδρυάτος Κώστα καὶ Ἑλένης Οὐράνη» εἶναι ἱστορικὴ καὶ κριτικὴ

σύνθεση πού ἔγινε ὄχι μὲ ἓνα μόνο προσωπικὸ κριτήριον, ὄχι μὲ τὴν ἐργασία ἑνὸς μόνο ἐπιστήμονος, ἀλλὰ μὲ τὴ σοφία πού προσφέρει ἡ ἁρμονικὴ συνεργασία ἐργατῶν τοῦ πνεύματος πού ἔχουν ἀνόμιες εἰδικότητες, βρίσκονται σὲ πλήρη ὠριμότητα καὶ πρὸ πάντων ἐρευνοῦν μὲ πλήρη ἀνεξαρτησία γνώμης καὶ μὲ βαθύτατη τὴ συναίσθηση τῆς εὐθύνης των. Σαράντα ἑννέα λόγοι γιὰ τὸ Εἰκοσιένα εἶναι ὁ τόμος τοῦτος. Καὶ οἱ σαράντα ἑννέα δὲν ἀποτελοῦνται ἀπὸ εὐήχες καὶ στομφώδεις φράσεις. Ἔχουν τὰ γνωρίσματα τοῦ ἱστορικοῦ μελετήματος, πού εἴτε σὲ γενικότητες ἀναφέρεται εἴτε ἐπιμένει σὲ χαρακτηριστικὰ καὶ πολυσήμαντες λεπτομέρειες ἐξαντλεῖ τὸ θέμα καὶ καταλήγει σὲ ἀπρόσβλητα συμπεράσματα. Ἀλλὰ ἀξιοσημείωτη εἶναι καὶ ἡ ποικιλία τῶν μελετημάτων. Ὅλα, βέβαια, δοξολογοῦν τὴ μεγάλη ἐκείνη Ὡρα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ ὅλα προκαλοῦν τὸν συνειδητὸ θαυμασμὸ γιὰ τὶς θυσίες ἐκεῖνες, πού ἔγιναν τὸν περασμένο αἰῶνα ἓνα θαυμάσιον πυροτέχνημα. Καὶ δὲν εἶναι μόνο πλήρη αὐτὰ τὰ ἱστορικὰ κείμενα, εἶναι καὶ ἔντιμα, θέλω νὰ πῶ ὅτι δὲν ἀποφεύγουν νὰ σημειώσουν καὶ νὰ ἐλέγξουν ὅ,τι ἀποτελεῖ καὶ τὴ σκοτεινὴ πλευρὰ τοῦ Εἰκοσιένα, τὶς ἀδυναμίες τῶν θαυμαστῶν ἐκείνων ἀνθρώπων, τὰ ἐλαττώματα τῆς φυλῆς, τὰ κατάλοιπα τῆς δουλείας. Καὶ εἶναι ἀκόμη ὑποδειγματικὸς αὐτὸς ὁ τόμος, γιατί, μολοντί ἐπιμένει στὸ Εἰκοσιένα, στὴν προετοιμασίαν του καὶ στὴ σημασίαν του γιὰ τὴν ἐποχὴ, ἔχει ἀποφύγει τὸν κίνδυνον νὰ εἶναι μονότονη ἐπανάληψη γεγονότων καὶ σκέψεων. Ἀκούγεται στίς σελίδες τῶν μελετημάτων αὐτῶν καὶ ἡ φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ ἀλήθεια πού ἀνασύρει ἡ ἐπιστήμη ἀπὸ τὰ πλέγματα τῶν φανερῶν καὶ τῶν κρυφῶν γεγονότων, — ἡ ἐπιστήμη σὲ ὅλες τὶς ὑποδιαίρεσεις της, ἡ ἱστορία, ἡ νομικὴ, ἡ ἀρχαιολογία, ἡ ἱατρικὴ, ὅλες οἱ ἐπιστῆμες, — ἀκούγεται ἔντονος καὶ ὁ παλμὸς τοῦ ποιητικοῦ λόγου ὅταν θέλει νὰ μᾶς πλησιάσει στὴν ὁμορφιὰ τῆς ὑψηλῆς θυσίας καὶ νὰ μᾶς κάνει πολὺ νὰ τὴν αἰσθανθοῦμε.

Γνωρίζω, κύριε Πρόεδρε, κύριοι Συνάδελφοι, ὅτι τὸ βιβλίον τοῦτο θὰ λεηλατηθεῖ. Ἀλλὰ θὰ εἶναι ἡ μόνη ἴσως ἀνεκτὴ λεηλασία. Ἀναρίθμητοι πανηγυρικοὶ λόγοι γιὰ τὴν 25ῃ Μαρτίου τοῦ 1821, λόγοι διδασκάλων ὅλων τῶν βαθμίδων, ἱερέων, δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἀρχόντων, θὰ ἀντλοῦν τὰ βασικὰ στοιχεῖα τοὺς ἀπὸ τὶς σελίδες τοῦ «Εἰκοσιένα» τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Τοῦτο ὅμως δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐνοχλεῖ. Ὁ δοξαστικὸς λόγος πού ἀκούστηκε σ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα, θὰ ἀκουστεῖ καὶ ὡς τὴν τελευταία ἄκρη τῆς ἐλληνικῆς γῆς. Ἔτσι θὰ ἔχουμε τὴν πιὸ ἀποδοτικὴ ἐπαφὴ τοῦ Ἀνωτάτου Πνευματικοῦ Ἰδρύματος τῆς Χώρας μὲ τὸ εὐρύτερον ἐλληνικὸ κοινόν, πού θὰ μάθει ἀπὸ ὑπεύθυνα χεῖλη ποιὰ εἶναι ἡ ἀληθινὴ ρίζα του, ποιοὶ οἱ ἄμεσοι πρόγονοί του, τί τοὺς ὀφείλει καὶ σὲ ποιὰν ὑψηλὴν ἀρετὴν φτάνει ὁ πόθος τῆς ἐλευθερίας, ὁ μεγάλος αὐτὸς στόχος τοῦ

Είκοσιένα. Τὸ «Ίδρυμα Κώστα καὶ Ἑλένης Οὐράνη» νομίζει ὅτι μὲ τὸν ὀγκώδη αὐτὸν τόμο εὐρύνει τὴν παιδευτικὴ ἀποστολή του.

Ἔχω ἀκόμη τὴν τιμή, κύριε Πρόεδρε, νὰ παρουσιάσω καὶ ἄλλη μία προσφορά τοῦ «Ίδρυματος Κώστα καὶ Ἑλένης Οὐράνη». Εἶναι ὁ Β' καὶ ὁ Γ' τόμος τοῦ «Ἑλληνικοῦ Θεάτρου» τοῦ Ἀλκι Θρύλου, ποὺ δίνουν πλήρη εἰκόνα τῆς θεατρικῆς μας ζωῆς ἀπὸ τὸ 1934 ἕως τὸ 1940 καὶ ἀπὸ τὸ 1941 ἕως τὸ 1944. Τὴν ἀξία τοῦ κριτικοῦ τούτου ἔργου, μοναδικοῦ στὸ εἶδος του, — δὲν ἔχουμε ἄλλη θεατρικὴ κριτικὴ μὲ τόση διάρκεια καὶ χωρὶς κενά, — τὴν ἐξήγησα σὲ συνεδρία τοῦ 1977. Ἀλλὰ καὶ πάλι θὰ ἀπασχολήσω τὴν Ὀλομέλεια μὲ τὴν ἐργασία αὐτὴ τῆς ιδρύτριας τοῦ «Ίδρυματος Οὐράνη» ὅταν ἐκδοθοῦν οἱ ὑπόλοιποι δύο τόμοι. Χρέος ὅμως ἔχω νὰ σημειώσω ἀπὸ τώρα ὅτι ὅλοι οἱ τόμοι τοῦ «Ἑλληνικοῦ Θεάτρου» τυπώνονται μὲ τὴν ὑποδειγματικὴ φροντίδα τοῦ κ. Ἑμμαν. Κάσδαγλη.